

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Directie Begrotingszaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl/fin

Ons kenmerk

2025-0000176564

Uw brief (kenmerk)

177098.01U

Bijlagen

(geen)

Datum 27 juni 2025
Betreft Feitelijke vragen bij de Voorjaarsnota 2025

Geachte voorzitter,

Hierbij stuur ik u de antwoorden op de vragen die de Eerste Kamer heeft gesteld over de Voorjaarsnota 2025. Daarnaast bevat deze brief hieronder conform het verzoek van de Eerste Kamer naar aanleiding van een motie van het lid Van der Goot een regioparagraaf.

Hoogachtend,

de minister van Financiën,

E. Heinen

Regioparagraaf

In het rapport *Elke regio telt!* dat op 23 maart 2023 verscheen is geconstateerd dat de relatieve verschillen in welvaart en welzijn in Nederland groot zijn. In reactie hierop heeft het kabinet Rutte IV aangegeven dat het anders en beter moet en dat het hiermee aan de slag gaat. In onderstaande tabel staat de inzet van het huidige kabinet uitgewerkt langs de lijnen van de aanbevelingen uit het rapport Elke Regio Telt.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk

Aanbeveling	Aanpak Rijk
Herijk de beleids- en investeringslogica	Naast het NPVR werken departementen aan een fundamentele beweging met de aanpassing van eigen beleid en investeringen voor belangrijke regionale opgaven, om aan te sluiten bij regionale context en verschillen. Er zijn veel recente voorbeelden van beleid dat bijdraagt aan het verkleinen van de relatieve regionale verschillen. Met het amendement Bontenbal ¹ is vanaf 2026 12 miljoen euro oplopend tot 125 miljoen euro structureel in 2031 vrijgemaakt om een deel van de ombuiging op het hoger onderwijs terug te draaien. Daarnaast heeft de invulling van het amendement een inhoudelijke component: in het wetsvoorstel Internationalisering in Balans (WIB) wordt de ruimte voor anderstalige opleidingen binnen instellingen in grens- en krimpregio's wettelijk verankerd. Hierdoor worden instellingen in staat gesteld internationale instroom in de betreffende regio's te behouden. Ook op het gebied van infrastructuur wordt veel gedaan om te investeren in de regio, zo heeft het kabinet besloten fors te investeren (ca. 2,5 miljard euro) in de noordelijke provincies van Nederland (Drenthe, Groningen, Friesland en Overijssel). Het kabinet kiest er voor om het budget voor de Lelylijn anders in te zetten zodat op korte termijn gestart kan worden met de aanleg van verschillende investeringen in deze regio. De volgende projecten worden gestart: de Nedersaksenlijn, de sluis bij Kornwerderzand, het veiliger maken van de N36 tussen Almelo en Ommen en de flessenhals bij Meppel wordt aangepakt. Naast onderwijs en infrastructuur wordt er ook op het gebied van zorg gewerkt met het Elke Regio Telt gedachtengoed. Het kabinet wil ervoor zorgen dat ziekenhuizen meer samenwerken en dat streekziekenhuizen in zo volwaardig mogelijke vorm behouden blijven. Specifiek in de acute zorg worden de eerste stappen gezet om budgetbesteding voor de spoedeisende hulp (SEH), acute verloskunde (AV) en intensive care (IC) gefaseerd en zo snel mogelijk in te voeren. Dit heeft als doel zekerheid te geven aan kleinere ziekenhuizen en de samenwerking gemakkelijker te maken.

¹ Kamerstukken II 2024/25, 36600-VIII, nr. 141

Investeer in langjarige en substantiële programma's voor regionale ontwikkeling	Als onderdeel van de uitwerking van <i>NPVR</i> zijn er in het najaar van 2024 regiodialogen gevoerd met elf verschillende regio's. Deze regiodialogen hadden als doel om als regio en Rijk met elkaar over de opgaven en ook vooral over de samenwerking en interactie te spreken om inzicht te krijgen in wat er beter of anders zou kunnen en moeten. Over de uitkomsten van deze gesprekken is de Tweede Kamer geïnformeerd afgelopen december². Met het NPVR wordt ingezet op langjarig commitment en samenwerking van het Rijk voor de regio's aan de randen van het land, met uitgangspunten die meer passend zijn voor de specifieke context, kenmerken, kansen en uitdagingen voor deze regio's. Dit wordt onder andere gedaan door 'langjarige agenda's' met deze regio's tot stand te brengen. Op dit moment werkt het Rijk samen met de regio's aan de plannen voor de regio, op basis van de plannen voor de regio's worden de actieagenda's opgesteld. In de eerste maanden van 2025 heeft een bestuurlijke bijeenkomst plaatsgevonden, die de start vormt van het NPVR. Het streven is om in de tweede helft van 2025 over de voortgang te rapporteren.
Werk aan een vitale relatie tussen regio's en rijksoverheid	Om de relatie tussen de regio's en Rijksoverheid te versterken stelt het Rijk per regio een ambtelijk regioadviseur en een Rijksvertegenwoordiger als bestuurlijk aanspreekpunt aan, om de verbinding tussen regio en rijk zo goed en laagdrempelig mogelijk vorm te geven. Daarnaast wordt er gewerkt aan de betere spreiding van de Rijkswerkgelegenheid. Bij keuzes voor de locatie van een rijksdienst zullen het regiobelang en de meerwaarde van de aanwezigheid van een rijksdienst in een regio een zwaarder gewicht hebben. Hiermee vergroot het kabinet een betere regionale aanwezigheid, zichtbaarheid en directe nabijheid van de rijksoverheid, óók in regio's buiten de Randstad. Diverse acties hiertoe zijn opgepakt, zoals het openen van zogenoemde rijksontmoetingspleinen verspreid over het land.

Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk

In de recent verschenen Kabinetsreactie op de Monitor Brede Welvaart en (Sustainable Development Goals) SDG'25 werd ook specifiek ingegaan op hoe het Kabinet bijdraagt aan de brede welvaart in het land. Onderdeel van de Monitor Brede Welvaart van het CBS is de monitor regionale brede welvaart, zie figuur 1. Hierin concludeert het CBS onder andere dat in landelijke regio's de brede welvaart hoger is dan in stedelijke regio's. Echter, er zijn ook landelijke regio's waarin de brede welvaart substantieel lager ligt dan in andere landelijke regio's. Dit geldt ook voor de sterk en zeer sterk stedelijke gemeenten die gemiddeld een lagere brede welvaart hebben ten opzichte van minder stedelijke en landelijke gemeenten. Het laat zien dat de wijze waarop brede welvaart uitpakt verschilt van regio tot regio. In haar brief uit maart 2024 stelt de minister van

² Kamerbrief 29697-158.

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dan ook dat er regio's zijn waar de brede welvaart in het algemeen redelijk tot goed kan zijn, maar dat een combinatie van factoren van grote invloed kan zijn op de regionale ontwikkeling. Hierbij valt te denken aan een grotere afstand tot economisch kerngebied, ontgroening, vergrijzing en dunbevolktheid van het gebied, bereikbaarheid en vershraling van het voorzieningenaanbod en de mate waarin deze combinatie van factoren de draagkracht van de regio's overstijgt.

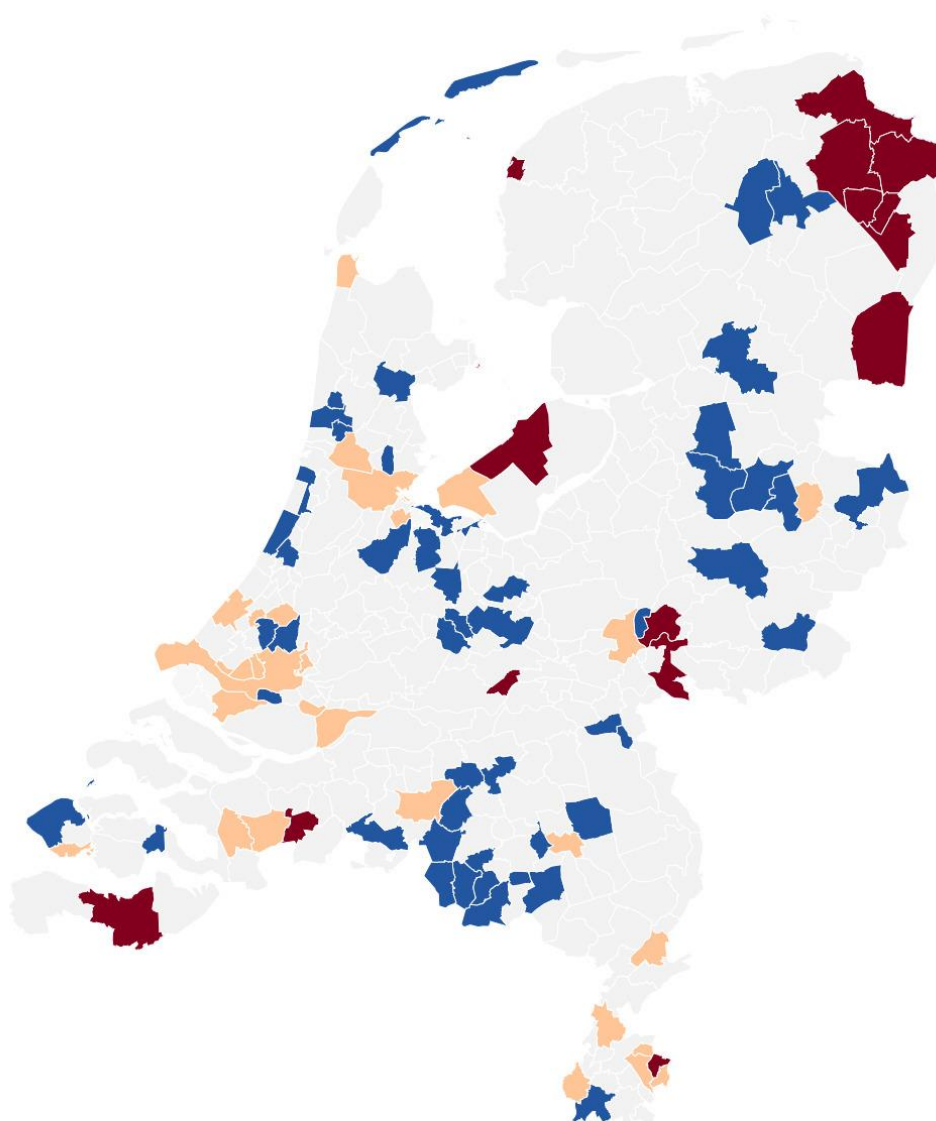
Directie Begrotingszaken

Ons kenmerk

Het is daarom van belang om oog te blijven houden voor regionale verschillen en hoe het rijk in positieve zin kan bijdragen aan regionale ontwikkeling. Dat betekent niet dat het Rijk altijd het voortouw moet hebben, maar wel vanuit een goede samenwerking tussen regio en Rijk moet bijdragen. Met het NPVR en de bredere beweging rondom de doorontwikkeling van de beleids- en investeringslogica zet het kabinet hier op in.

Gemeenten met hoge en lage brede welvaart, 2023

szaken

(Ze)er sterk verstedelijkt, lage brede welvaart	Niet, matig of weinig verstedelijkt, lage brede welvaart
Niet, matig of weinig verstedelijkt, hoge brede welvaart	Geen hoge of lage brede welvaart